



**PROJEKTAS “E-MOKYMO SI PERSPEKTYVOS
HUMANITARINIULOSE MOKSLULOSE ”**

NR. 2020-1-PL01-KA203-081599

**ATASKAITA APIE E. MOKYMO NAUDOJIMĄ HUMANITARINIULOSE
MOKSLULOSE ČEKIJOJE, ITALIJOJE, LENKIJOJE,
LIETUVOJE IR SLOVAKIJOJE**

LIETUVA

Prof. Dr. Jolanta Zabarskaitė



Šis projektas finansuotas remiant Europos Sąjungai.

Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, o ES negali būti laikomas atsakingu už bet kokią informacijos naudojimą jame buvo.

Pilną ataskaitos versiją anglų kalba rasite [projekto svetainėje](#).



IŽANGA

Šioje ataskaitoje pristatomi projekto ELEPHANT (e. mokymosi humanitarinių mokslų perspektyvos), finansuojamo *ERASMUS + strateginės partnerystės*, ataskaitos dalis, pristatanti tyrimo, atlikto dviejuose Lietuvos universitetuose, rezultatus.

Projektas įgyvendintas 2020-12-01 – 2022-11-30 (sutarties numeris 2020-1-PL01-KA203-081599). Jį įgyvendino 5 universitetai iš 5 Europos šalių: Silezijos universitetas – lyderiaujanti organizacija (Lenkija), Università Degli Studi Di Salerno (Italija), Presovska Univerzita v Presove (Slovakija), Kazimiero Simonavičiaus universitetas (Lietuva), Zapadočeska Univerzita v Pilzen (Čekija).

Pagrindinis projekto tikslas buvo stiprinti bendradarbiavimą tarp 5 institucijų, didinti internacionalizavimą, kuriant ir skleidžiant naujas edukacines priemones bei keičiantis gerąja patirtimi nuotolinio mokymosi srityje. Konkretūs tikslai buvo: propaguoti IKT ir atvirų švietimo išteklių panaudojimo idėją švietime, aprūpinti universitetų partnerių dėstytojus moderniomis didaktinėmis priemonėmis studentams, tobulinti žinias apie naujas technologijas ir interaktyvias priemones.

Ataskaitoje palyginamas nuotolinis mokymasis ir E. mokymasis universitetuose iki COVID 19 pandemijos, per COVID-19 pandemiją ir po pandemijos.

METODOLOGIJA

ELEPHANT OUTPUT1 turėjo nustatyti nuotolinio mokymosi sąlygas ir patirtį universitetuose iš Čekijos, Lietuvos, Lenkijos, Slovakijos ir Italijos. Tyrimu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip e. mokymąsi vertina įvairūs mokymo proceso dalyviai – universitetų vadovybė, aukštojo mokslo ekspertai, dėstytojai ir studentai. Taip pat tyrėjų komanda norėjo sužinoti apie universitetuose diegiamas gerąsias e. mokymosi praktikas, ypatingą dėmesį skiriant humanitariniams mokslams.

Svarbus tyrimo motyvas buvo aplinkybės, kuriomis vyko dinamiška nuotolinio mokymosi raida: COVID-19 pandemijos laikotarpis, kuris reikšmingai paveikė akademinės didaktikos formas. Komanda norėjo sužinoti apie akademinės bendruomenės patirtį keičiant ankstesnį tradicinį didaktinių užsiėmimų vedimo būdą, organizuojamą kaip dėstytojo ir studentų tiesioginės sąveikos modelis, į ugdymą, kuriame naudojamos įvairios nuotolinio darbo priemonės, o tiesioginis kontaktas tarp studijų proceso dalyvių praktiškai nepalaikomas.

Buvo atlikta išsami studijų proceso dalyvių patirtis ir nuomonė. Tyrimo rezultatai buvo sistemingai ir struktūriškai aprašyti.

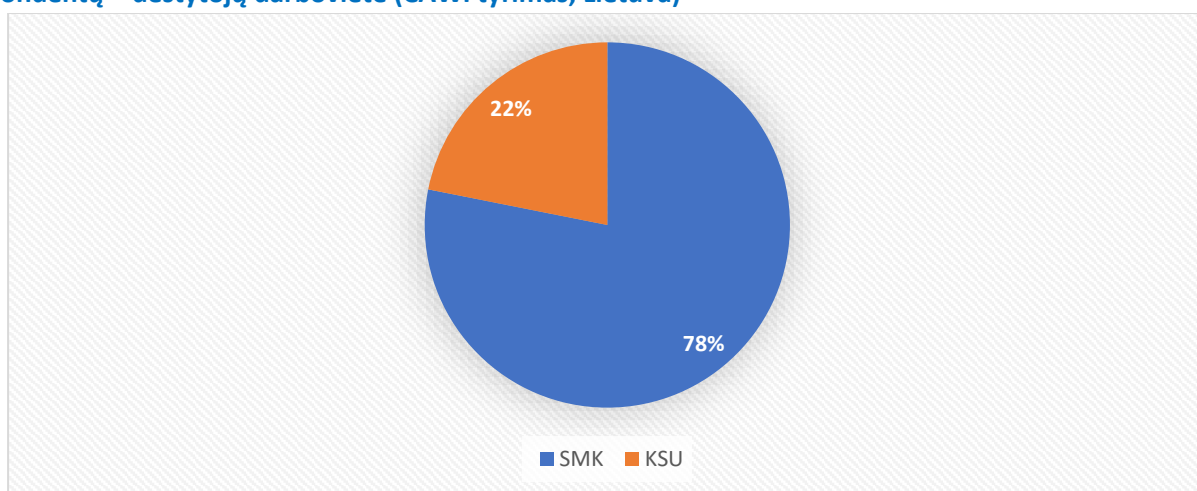
Tyrimas suteikė galimybę aprašyti gerąją e. mokymosi praktiką bei sudaryti rekomendacijų rinkinį, kuris gali palengvinti studijų procesą.

LIETUVOS REZULTATAI

Respondentai

Dėstytojai. Apklausoje (CAWI internetinė apklausa) iš viso dalyvavo 64 dėstytojai. Apklausa buvo atlikta dviejuose universitetuose: Kazimiero Simonavičiaus universitete (KSU) ir Socialinių mokslų kolegijoje (SMK). Kaip parodyta diagramoje Nr. 1 dauguma respondentų dirbo Socialinių mokslų kolegijoje (78 %). Kazimiero Simonavičiaus universitete dirbo 22 % respondentų.

1. Respondentų – dėstytojų darbovietė (CAWI tyrimas, Lietuva)



Šaltinis: mūsų tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.

Dėstytojai – CAWI (kompiuterinis interneto interviu)

Pagal darbo patirtį CAWI respondentai pasiskirstė taip:

Darbo patirtis	Procentinė išraiška visos imties atžvilgiu
1-5 metai	5%
6-10 metų	14%
11-15 metų	5%
16-20 metų	16%
21-25 metai	12%
26-30 metų	11%

Visą darbo dieną dirbo 25 % respondentų, ne visą – 75 %.

Didžiausia grupė tiriamųjų grupė buvo 36-40 metų amžiaus žmonės (20 %). Antros (vienodas kiekis) pagal dydį grupės buvo 41-45 metų respondentai (16 %) ir 46-50 metų respondentai (16 %). 30-35 metų dėstytojų buvo kiek mažiau (15 %). Po 9 % darbuotojų sudarė 56-60 metų, 61-65 metų ir daugiau nei 65 amžiaus grupės. Mažiausiai respondentų buvo iki 30 metų (3%).

Pagal lytį 70 % tiriamųjų sudarė moterys, 27 % – vyrai; kita – 3 %.

Didžioji dauguma respondentų gyvena mieste (92 %), kaimo vietovėje gyvena 8 % respondentų.


Dėstytojai – FGI (fokus grupės interviu)

KSU – FGI dalyviai. Imties charakteristika:

Respondento kodas	Lytis	Amžius	Darbo patirtis metais	Tyrimų sritis
L_A1_1	M	58	19	Teisė
L_A1_2	F	26	2	Politika ir ekonomika
L_A1_3	M	76	54	Edukologija
L_A1_4	M	47	25	Teisė
L_A1_5	F	48	20	Teisė
L_A1_6	F	53	28	Anglų kalba
L_A1_7	F	51	27	Teisė
L_A1_8	F	43	18	Teisė

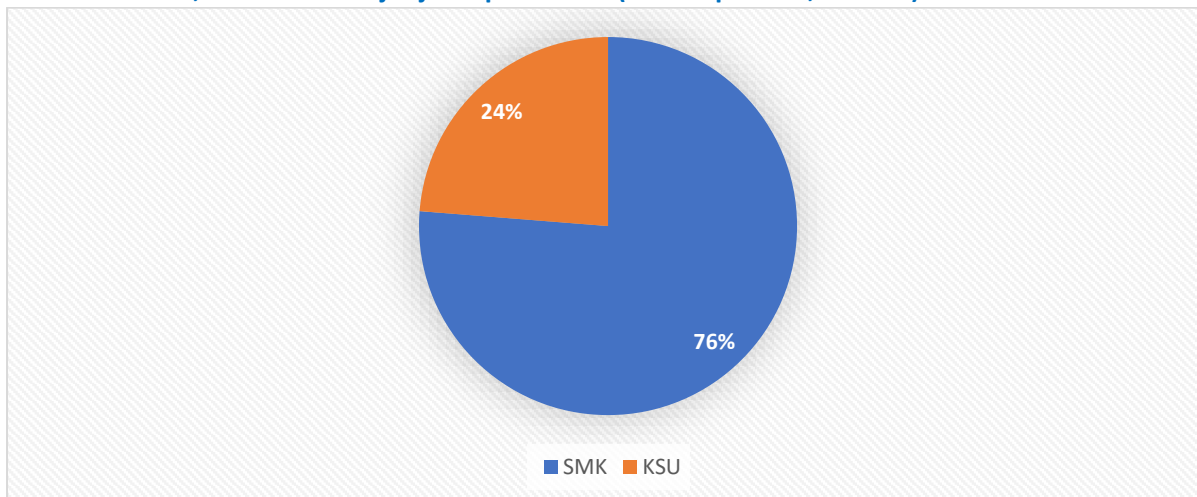
SMK – FGI dalyviai. Imties charakteristika:

Respondento kodas	Lytis	Amžius	Darbo patirtis metais	Tyrimų sritis
L_A2_1	M	31	3	Teisė
L_A2_2	F	32	3	Psichologija
L_A2_3	M	33	5	Estetika
L_A2_4	F	33	3	Lingvistika
L_A2_5	F	35	7	Edukologija
L_A2_6	M	37	12	Teisė
L_A2_7	F	38	15	IT didactics
L_A2_8	F	48	25	Socialinis darbas

Studentai – CAWI (kompiuterinis interneto interviu)

Apklausti SMK ir KSU studentai. Iš viso apklausoje dalyvavo 417 studentų, iš jų 76 % – SMK, 24 % – KSU studentų, žr. diagramą nr. 2.

2. Universitetai, kuriuose studijuoja respondentai (CAWI apklausa, Lietuva)



Šaltinis: mūsų tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

20 metų amžiaus studentų buvo daugiausia – beveik ketvirtadalis respondentų (24 %). Kiek mažiau (21 %) studentų priklausė 24 metų amžiaus grupei. 21 metų studentai sudarė 16 % apklaustųjų. Jaunesni nei 20 metų studentai sudarė 12 %. 22 metų studentai sudarė 11 %. 23 metų studentai sudarė 9%. Mažiausiai buvo 25 metų studentų – 4 %, 24 metų - 3% ir vyresnių nei 25 metų – 3 % studentų.

Pagal lytį vyrai sudarė 26 %, moterys 74 %.

Mieste gyveno 84 %, kaime 16 % studentų.

Respondentai studijavo mados industriją, teisę, aviacijos vadybą, kūrybos ir pramogų industrijas; marketingą ir reklamą; tarptautinę prekybą; transporto logistiką; tarptautinį verslą ir komunikaciją; estetinę kosmetologiją.

Pirmosios pakopos studijų programoje studijavo 60 %, antroje 22 %, vientisųjų studijų programoje 18 %.

Individualus giluminis interviu (IDI)

Individualus giluminis interviu buvo atliktas su KSU ir SMK studijų proceso vadovais ir su švietimo ekspertais.

KSU studijų proceso vadovų imties charakteristika

Respondento kodas	Lytis	Amžius	Darbo patirtis metais	Tyrimų sritis
L_S1_1	M	31	4	Teisė
L_S1_2	F	29	8	Vadyba
L_S1_3	F	41	20	Komunikacija
L_S1_4	F	35	14	Viešasis administravimas



SMK studijų proceso vadovų imties charakteristika

Respondento kodas	Lytis	Amžius	Darbo patirtis metais	Tyrimų sritis
L_S2_1	F	42	10	Pramogų ir turizmo industrijos
L_S2_2	F	35	5	Anglų kalba
L_S2_3	V	32	5	Edukologija
L_S2_4	V	31	10	Estetika

Švietimo ekspertų imties charakteristika

Respondento kodas	Lytis	Amžius	Darbo patirtis metais	Tyrimų sritis
L_E1_1	F	60	30	Edukologija
L_E1_2	F	41	20	Edukologija
L_E1_3	F	60	35	Edukologija

Teisinio reguliavimo apžvalga

Lietuvoje aukštąjį mokslą reguliuoja Mokslo ir studijų įstatymas, kuriame pripažįstama universitetų autonomija, todėl teisių pakeitimų nacionaliniu lygiu Lietuvos aukštojo mokslo sistemoje nebuvo.

Už aukštojo mokslo kokybę Lietuvoje atsakinga institucija yra SKVC. 2020 balandžio 22-30 d. SKVC atliko apklausą apie studijų organizavimą karantino metu (*eLearnig* iššūkiai)¹. Apklausta 35 aukštosios mokyklos: 10 universitetų ir 13 kolegijų. Apklausą siekta išsiaiškinti, kaip Lietuvos aukštosios mokykloms pavyko pereiti į virtualią erdvę pandemijos metu, kokius sprendimus reikėjo priimti, kokių papildomų veiklų imtis, kaip vyko visas procesas, su kokiais iššūkiais susidurta ir kaip pavyko su jais susidoroti. Taip pat buvo domimasi teigiamais nuotolinio mokymosi aspektais ir ateities galimybėmis. Po karantino paskelbimo visos apklaustos aukštosios mokyklos nukreipė į virtualią erdvę didžiąją dalį savo veiklų. Paskaitos, seminarai, pranešimai, individualios konsultacijos buvo pakeistos virtualiomis kontaktinėmis paskaitomis, talpinama medžiaga naudojamos platformose (*Moodle* buvo dažniausiai naudojama pagrindinė platforma, kurią paminėjo 82 % respondentų, be jų dar populiarios Lietuvoje buvo *MS Teams* ir *Zoom*).

Aukštosios mokyklos nurodė:

- Iššūkių buvo ir yra, bet pamažu su jais susitvarkome (41 %).
- Buvo iššūkių, bet visi jau buvo įveikti (36 %).

¹https://www.skvc.lt/uploads/documents/files/Kokybe%C4%97s%20u%C5%B4tikrinimas/Analiz%C4%97s/Apklausa_del_studiju_organizavimo_nuotoliniu_budu_apibendrinimas_2020.pdf



- Didelių iššūkių nebuvo, buvome pilnai pasiruošę tokioms studijoms (23 %).

Didžiausi iššūkiai, su kuriais susidūrė aukštosios mokyklos, persikeldamos į virtualią erdvę buvo (nuo didžiausių iki mažiausių 10 balų skalėje):

- Praktiniai darbai, laboratoriniai darbai, praktika 9.
- Studentų pasiekimų (akademinių sąžiningumo) vertinimas 5,5.
- Perėjimas prie nuotolinio mokymosi per trumpą laiką 5,5.
- IT išteklių aprūpinimas, tinkamas interneto ryšys 7.
- Padidėjęs darbo krūvis 1,5.
- Neaiški ateitis planavimo požiūriu 1,5.
- Užsienio studentų mokymas (skirtingos laiko juostos) 2.
- Baigiamojo darbo gynimas 4.
- Studijų kokybė 1,5.
- Dalies dėstytojų ir studentų pasipriešinimas nuotoliniam mokymuisi 1,5.
- Psichologinė gerovė ir išorinė aplinka 1,5.

Be iššūkių, su kuriais buvo susidurta, visos aukštojo mokslo institucijos taip pat pažymėjo teigiamus pokyčius:

- Didesnė dalis dėstytojų patobulino savo įgūdžius rengdami virtualią medžiagą studentams ir pristatydami ją naujomis formomis.
- Dėstytojai gavo naujų praktinių patirčių.
- Pagerėjo galimybės vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą studentams, studijuojantiems nuotoliniu būdu, taip pat gyvenantiems Lietuvos regionuose ar užsienyje.
- Padidėjo studentų motyvacija dirbti savarankiškai, didesnis naudojimas elektroninėmis duomenų bazėmis.

Perėjimą prie nuotolinių studijų aukštosios mokyklos vertino kaip gana sklandų ir spartų procesą. Pusė apklausoje dalyvavusių aukštųjų mokyklų nurodė, kad 2020 kovo 16 d. Lietuvoje paskelbus karantiną studijas nuotoliniu būdu pradėjo vykdyti per vieną–dvi darbo dienas, kitos – per savaitę ar dvi. Didesnių sunkumų patyrė tos aukštosios mokyklos, kurios vykdo studijas, reikalaujančias daugiau individualaus darbo, tiesioginio dėstytojo ir studento kontakto realiu laiku ir konkrečioje vietoje ir kur naudojama sudėtinga laboratorinė įranga. Tai daugiausia susiję su menų, sveikatos priežiūros, inžinerinių mokslų studijomis.

Buvo padaryta išvada, kad šalia iššūkių, su kuriais teko susidurti, visos aukštosios mokyklos įvardijo ir teigiamus perėjimo prie studijų nuotoliniu būdu aspektus. Pažymėta, kad nuotolinės studijos sudaro galimybes studijų proceso dalyviams pagerinti savo įgūdžius informacinių technologijų srityje. Pastebėta išaugusi studentų motyvacija ir padidėjęs paskaitų lankomumas. Pagerėjo nuotolinių studijų galimybės studentams, gyvenantiems Lietuvos regionuose ar užsienyje².

Švietimo ir mokslo ministerija parengė nuotolinio mokymo kriterijų aprašą, skirtą Lietuvos vidurinėms mokykloms ir gimnazijoms, kuriame kalbama apie saugios nuotolinės mokymo aplinkos sukūrimą ir išlaikymą, bei jos atitikimą asmens duomenų apsaugos ir kibernetinio saugumo reikalavimams. Šis dokumentas buvo patvirtintas LRS³.

Taip pat LRS buvo patvirtintas dokumentas *Reikalavimai skaitmeniniams mokymo(si) ištekliams, priemonėms, informacinių ir komunikacinių technologijų įrangai įsigyti ir mokytojų raštingumo*

² ten pat

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/52b3b312bc9c11ea9a12d0dada3ca61b?jfwid=mmceo9yt8>



*kompetencijai tobulinti*⁴. Vadovaudamosios šiais kriterijais, mokyklos galėjo pasipildyti skaitmeninio turinio ir įrangos išteklius, skirtus skaitmeninio ugdymo plėtrai.

Nacionalinė švietimo agentūra – LR Švietimo, sporto ir mokslo ministerijos įkurta švietimo pagalbos įstaiga parengė ir pildė *Nuotolinio mokymo(si) / ugdymo(si) vadovą (papildymai dėl hibridinio mokymo)*⁵.

Įdomu pastebėti, kad Lietuvos universitetų mokslininkai skubiai atliko keletą valstybės užsakytų tyrimų, kaip efektyviai sukurti ir tobulinti nuotolinio ugdymo sistemą. Pvz., *EKSTRE. Nuotolinio darbo ir mokymo proceso organizavimo modelis / EKSTRE. Teleworking and training process organisation model*⁶

KSU yra nedidelis privatus universitetas, kuris ir ikipandeminiu laikotarpiu vykdė nuotolines studijas, todėl perėjimas į pilnai nuotolinį darbą nebuvo sudėtingas. Šis universitetas pranešė, kad „visi šie pokyčiai (perėjimo prie nuotolinio mokymo) įvykdyti vos per vieną savaitgalį, netaikant rekomenduojamo 2 savaičių pereinamojo laikotarpio“⁷. Tuo metu dirbęs Kazimiero Simonavičiaus universiteto rektorius prof. dr. Arūnas Augustinaitis situaciją įvertino taip: „Jau ne vienerius metus KSU vykdomos nuotolinės Teisės bei Aviacijos vadybos studijos, dalis kitų studijų programų dalykų taip pat vykdomi nuotoliniu būdu. Taikome patikrintus techninius sprendimus, mūsų Universiteto dėstytojai ir studentai turi nuotolinio darbo patirties, todėl Universiteto bendruomenei nereikia papildomų mokymų ir specialaus pasirengimo laiko. (...) Kritinės sąlygos šiuo atveju nėra vien blygybė – jos padės KSU kolektyvui pakilti į dar aukštesnę technologinę studijų vykdymo pakopą, sustiprinti metodinius dėstomų dalykų pagrindus, pagaliau – turėti visas Universiteto studijų programas nuotoline forma“⁸. Buvo patvirtinta įsakymu (lokalus teisės aktas) KAZIMIERO SIMONAVIČIAUS UNIVERSITETO NUOTOLINIŲ STUDIJŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKA, kurioje reglamentuota:

„Paskaitos vyksta Zoom ir Moodle platformose. Kitos mokymo nuotoliniu būdu platformos gali būti naudojamos tik iš anksto tai suderinus su Studijų plėtros skyriaus direktoriumi. Paskaitos organizavimo formos gali būti:

1. *Streaming* – dėstytojas nuotoliniu būdu veda paskaitą pagal iš anksto suderintą tvarkaraštį. Jos metu studentai gali realiu laiku interaktyviai dalyvauti paskaitoje.
2. *Pre-recorded* – dėstytojo iš anksto įrašyta paskaita ir patalpinta Moodle platformoje.
3. *Nuotolinės konsultacijos* – pagal iš anksto suderintą tvarkaraštį nuotoliniu būdu vykstančios interaktyvios konsultacijos.
4. *Gyvos konsultacijos* – Universitete vykstantys susitikimai su studentais semestro pabaigoje prieš dalyko egzaminą (vyksta Dariaus ir Girėno g. 21, Vilnius). Taip pat dėstytojo sprendimu išanksto suderinus, pagal poreikį šie susitikimai gali vykti ir semestro metu.

Atsiskaitymas vyksta kupiamojjo balo būdu. Dėstytojas turi kiekvieną vykdomą paskaitą įrašyti ir patalpinti įrašą Moodle platformoje. Rekomenduojama paskaitos įrašą atlikti ZOOM platformos skaitmeninėje laikmenoje. Dėl techninių trikdžių nutrūkus paskaitai ir negavus paskaitos įrašo, apie prarastą vaizdo įrašą dėstytojas turi informuoti Studijų skyriaus direktorių elektroniniu paštu ne vėliau

⁴ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d5fcd2700a6611ebbedbd456d2fb030d?ifwid=bkaxmprq>

⁵ https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/Nuotolinis/nuotolinio_vadovas/Hibridinis%20mokymas.pdf

⁶ https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/Nuotolinis/Tyrimai_apklauso/2020-11-26_NM_KTU_EKSTRE_NM%20ir%20ND%20organizavimas_Gudoniene.pdf

⁷ <https://ksu.lt/naujienos/ksu-rektorius-laiskas-studentams-ir-destytojams-kaip-atrodys-studiju-procesas-covid-19-kontekste-kokios-galimybes-bei-issukiai-musu-laukia>

⁸ <https://ksu.lt/naujienos/darbas-ksu-vyksta-nuotoliniu-budu-pilnu-tempu/>



kaip per vieną darbo dieną nuo vykusios paskaitos. Dėstytojas privalo kiekvienos paskaitos pradžioje apibrėžti ir studentams priminti paskaitos nuotoliniu būdu taisykles: priminti, kad studentų vaizdo kameros turi būti įjungtos, o mikrofona, siekiant išvengti pašalinio triukšmo, išjungti, įvardinti, kada mikrofona turėtų būti įsijungiami (norint užduoti klausimus, diskusijai ir pan.). Studentą, trukdantį paskaitai dėl neišjungto mikrofono, dėstytojas turi perspėti ir turi teisę tokiu atveju išjungti studento mikrofoną. Esant neįjungtai vaizdo kamerai arba nuolatiniam paskaitos garso ir kokybės trukdymui iš studento pusės – dėstytojas privalo studentą įspėti apie galimą šalinimą iš paskaitos ir esant tolimesniems trikdžiams – studentas gali būti šalinamas iš vykstančios paskaitos dėstytojo iniciatyva. Dėstytojas kiekvienos paskaitos pradžioje turi informuoti studentus, kad paskaita yra įrašoma.”⁹

Taigi, lokalūs teisės aktai apibrėžė formalius ir techninius dalykus, studijų turinio organizavimo klausimus paliekant dėstytojų ir vadovų atsakomybei bei kompetencijoms.

Apibendrinant galima pasakyti, kad nuotolinio mokymosi ir studijų iššūkis buvo priimtas gerai ir didelių problemų nesukėlė. Formalūs ir techniniai uždaviniai buvo sprendžiami valstybės ir / arba universiteto vadovybės lygiu, o skaitmeninio turinio kūrimo bei skaitmeninio dėstymo kompetencijų klausimai buvo deleguojami institucijų (mokyklų lygiu) ir padalinių (universitetų lygiu) vadovams. Tai buvo teigiamas reiškinys, nes sukūrė prielaidas, kad Lietuvoje atsirastų skaitmeninio mokymosi / mokymo *co-working* platforma EdTech, kuri šiuo metu yra vystoma kartus su verslo atstovais¹⁰.

Nuotolinis mokymas(is) prieš pandemiją

Kazimiero Simonavičiaus universitete prieš pandemiją nuotoliniu būdu buvo vykdomos dvi studijų programos Aviacijos vadyba ir Teisė. Todėl nuotolinis mokymas buvo paralelinis. Taip pat kai kuriose studijų programose, ypač magistro studijų lygiu, dėstė kviestiniai dėstytojai iš užsienio, kurių paskaitos taip pat vykdavo nuotoliniu būdu, todėl universitete nuotolinių – kontaktinių studijų santykis iki pandemijos buvo maždaug 50 : 50, o mišrių iki 90 %. Pagrindines nuotolinio ugdymo priežastys iki pandemijos buvo šios:

1. Studijų programos orientuotos į tarptautinius studentus (KSU atveju Aviacijos vadyba).
2. Studijų programos orientuotos į dirbančius studentus (KSU atveju Teisė, Aviacijos vadyba),
3. Kviestiniai dėstytojai iš užsienio (ypač magistrantūros programose).
4. Tarptautinės studijų programos (ypač doktorantūros programos).

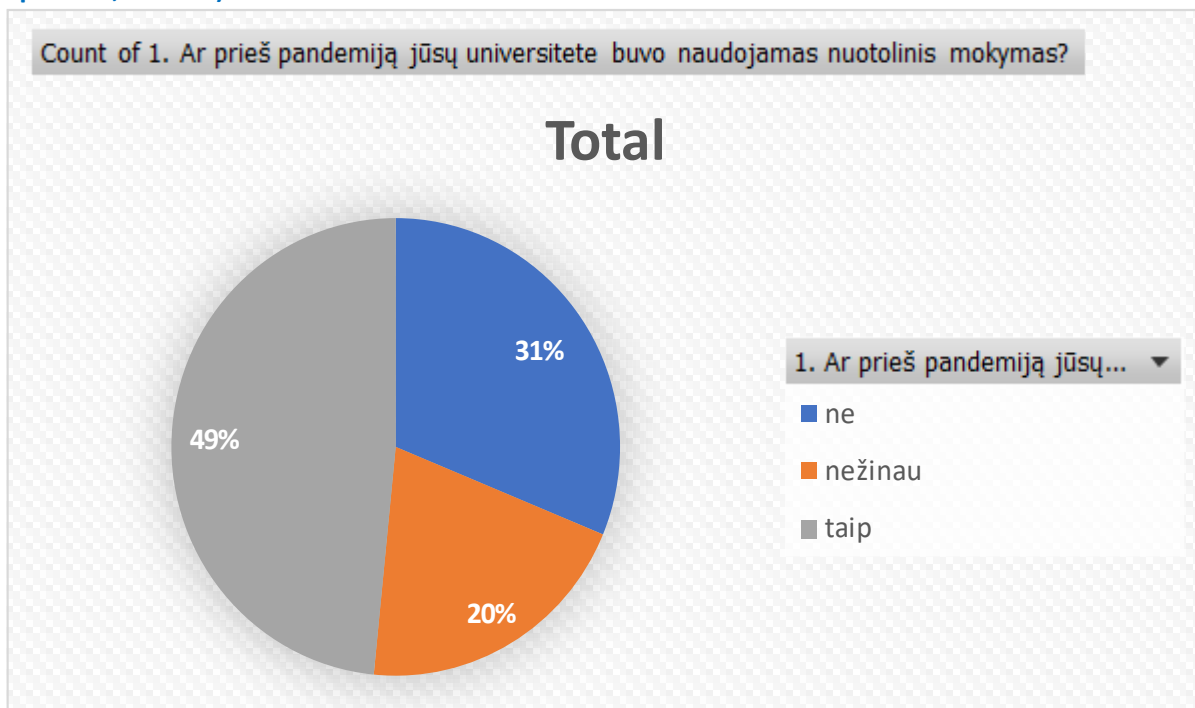
Į nuotolines studijų programas ateina tie studentai, kuriems patogiau derinti darbo ir mokymosi grafikus, studentai, gyvenantys užsienyje, studentai, siekiantys dvigubo diplomo (pavyzdžiui, ES ir Ukrainos).

Beveik pusė dėstytojų (49 %) teigė, kad jų universitete buvo naudojamas nuotolinis mokymas. 31 % manė, kad nuotolinio mokymo nebuvo, 20 % nežinojo, žr. diagramą nr. 3.

⁹ https://ksu.lt/wp-content/uploads/2021/10/Nuotoliniu%CC%A8-studiju%CC%A8-tvarka_2021-01.pdf

¹⁰ <https://www.edtechlithuania.com/>

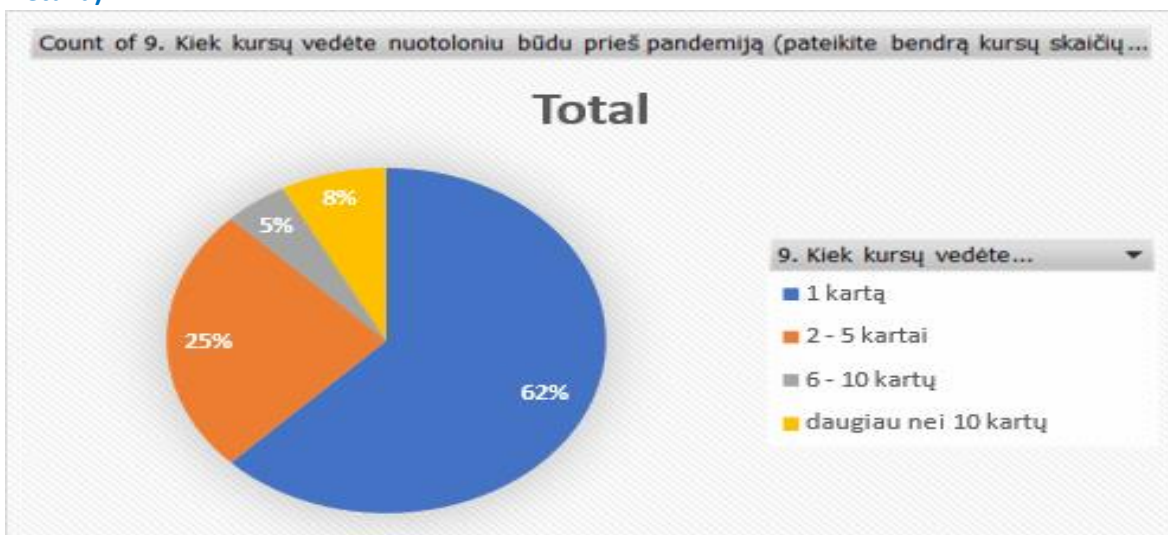
3. Ar universitetuose (KSU ir SMK) buvo naudojamas nuotolinis mokymas iki pandemijos (CAWI apklausa, Lietuva)



Šaltinis: mūsų tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.

Prieš pandemiją nuotolinio mokymo kursą teko vesti 47 % dėstytojų, 53 % dėstytojų neturėjo tokios patirties, žr. diagramą nr. 4.

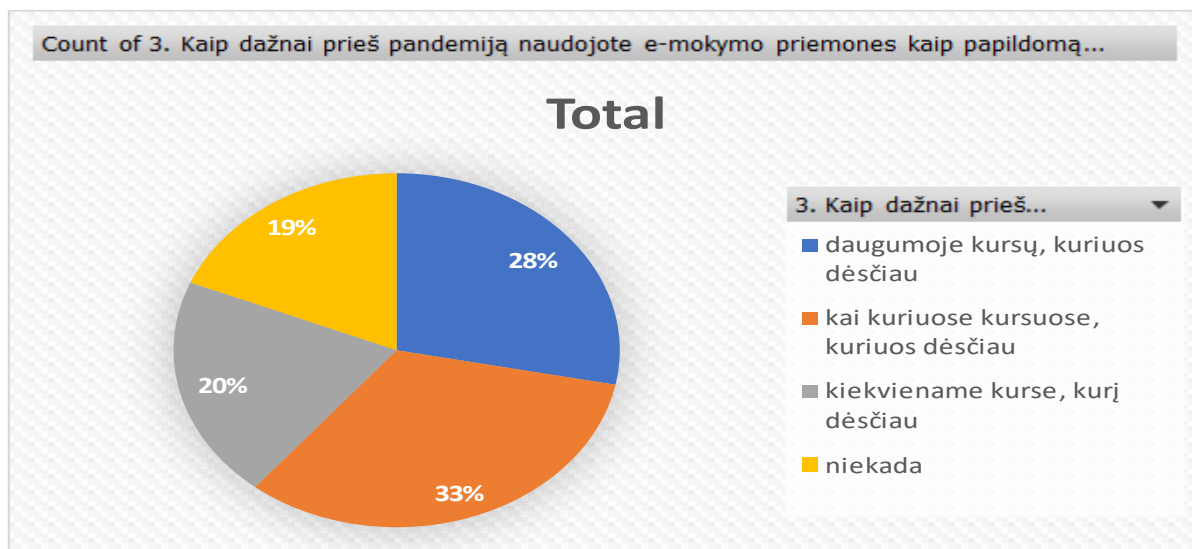
4. Kiek kartų KSU ir SMK dėstytojai vedė nuotolinius mokymus iki pandemijos (CAWI apklausa, Lietuva)



Šaltinis: mūsų tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.

Nuotolinio ugdymo priemonės naudojo visuose kursuose 20 % respondentų, daugelyje kursų 28 % respondentų, kai kuriuose kursuose 33 % respondentų, nenaudojo 19 % respondentų. Žr. diagramą nr. 5.

5. Kaip dažnai KSU ir SMK dėstytojai naudojo nuotolinio ugdymo priemones užsiėmimų metu iki pandemijos (CAWI apklausa, Lietuva)



Šaltinis: mūsų tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.

Dažniausiai buvo naudojami skaitmeniniai ištekliai (80 %), testai internetu (54 %) ir konsultacijos internetu (52 %).

Iki pandemijos nuotoliniu būdu dėstytojai atsiskaitymus priimdavo beveik kiekviename kurse 25 % respondentų, daugumoje kursų 38 % respondentų, bent viename kurse 20 % respondentų, niekada iki pandemijos nesinaudojo nuotoliniu būdu įvertinti studentus 17 % respondentų. Dažniausi nuotolinio atsiskaitymo būdai iki pandemijos buvo rašto darbų siuntimas e.paštu 80 %, multimedijos prezentacijos 76 %, e.testai 56 %.

Pagrindiniai trys motyvai pasirinkti nuotolinius mokymo būdus prieš pandemiją buvo šie:

- noras padaryti užsiėmimus patrauklesnius (45 %);
- noras pritaikyti mokymo procesą prie besikeičiančių mokymo standartų (42 %);
- tikėjimas nuotolinio mokymo veiksmingumu (25 %).

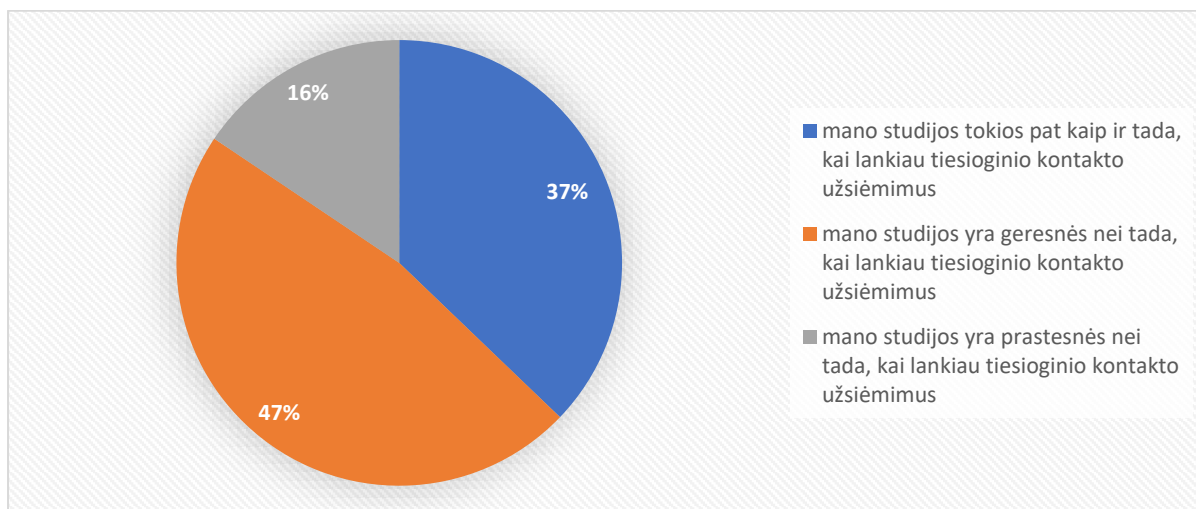
Trys dažniausiai naudotos platformos iki pandemijos buvo:

- Moodle 61 %
- Zoom 50 %
- Google Meet 42 %

Universitetų dėstytojai, vertindami nuotolines studijas ikipandeminiu laikotarpiu pabrėžė, kad KSU ir SMK yra privatūs universitetai, kurie turi rūpintis savo studentų poreikiais labiau, nei valstybiniai universitetai, nes jų privalumas konkurencinėje akademinėje aplinkoje yra lankstumas ir inovatyvumas, todėl nuotolinių studijų planavimas ir vykdymas jiems nesudarė jokių problemų.

Beveik pusė studentų nuotolines studijas vertino kaip studijų proceso privalumą (47 %), pokyčių nematė 37 % studentų, nuotolines studijas vertino blogiau 16 % apklaustųjų studentų. Žr. diagramą nr. 6.

6. KSU ir SMK studentų nuotolinių ir kontaktinių studijų palyginamasis vertinimas ((CAWI apklausa, Lietuva)



Šaltinis: mūsų tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

Galima padaryti išvadą, kad pandemijos laikotarpis netapo iššūkiu universitetams ir priešpandeminis įdirbis leido jiems išgyventi nuotolinio darbo laikotarpį be nuostolių akademinė ir žmogiškųjų išteklių prasme.

Nuotolinis mokymas pandemijos metu

Vadovų perspektyva (FGI)

Universitetai pereinami į nuotolinį mokymą didelių iššūkių nepatyrė, nes juose studijos nuotoliniu būdu jau vyko:

Iki pandemijos dalį Universiteto studijų programų organizavome nuolatine-nuotoline forma, kurių didžioji dalis, iki 90 proc. studijų, buvo organizuojama nuotoliniu būdu, todėl nuotolinės studijos buvo tokia pat "tikra" studijų forma, kaip ir auditorinė. L_S2_2

Tačiau studijų proceso vadovai visuotinai sutarė, kad pandemijos metu studijų proceso teisinis reguliavimas buvo nepakankamas:

Manau, jog valstybinis teisinis reguliavimas šiuo klausimu nėra pakankamai gerai išplėtotas ir apimantis visus nuotolinio studijų organizavimo aspektus. L_S2_4

Lietuvoje tai nėra pakankamai išplėtotas, ne iki galo aiškiai apibrėžtas ir reglamentuotas pilnas nuotolinis ugdymas. L_S1_2

Nėra aiškiai reglamentuotas technologijų naudojimas studijų procese, nėra aišku kaip užtikrinti duomenų apsaugą. L_S2_1



Didžioji dalis universitetų dėstytojų pakankamai gerai įsitraukė į nuotolinių studijų procesą:

Nuotoliniu būdu darbas buvo sklandus, išskyrus pirmąsias karantino dienas, bendrą šalies chaosą, interneto trikdžius. Problemos pradėjo kilti dalinai grįžtant į kontaktinį darbą, kai ne visada gerai susikoordinuojama, kurios paskaitos vyks kontaktiniu, kurios nuotoliniu būdu. L_S1_3

Tiems dėstytojams ir studentams, kuriems buvo sunkiau įsitraukti į darbą universitetuose buvo suteikiama pagalba:

Studijų skyrius nuolat organizuoja dėstytojams ir studentams skirtus mokymus dėl naudojimosi studijų metu naudojamomis technologijomis, taip pat yra atskiras darbuotojas, į kurį galima visada kreiptis, jeigu iškyla problemų. L_S2_4

Studijų proceso vadovams darbo apimtys padidėjo, nes:

Nuotolinis studijų organizavimas turėjo eiti drauge su studijų proceso reguliavimo peržiūrėjimu ir naujų tvarkų pasitvirtinimu, kad jos atitiktų nuotolinio studijų organizavimo poreikius, leistų užtikrinti akademinį sąžiningumą. L_S2_4

Tačiau šiuos pokyčius studijų vadovai vertina teigiamai:

Universitete šiek tiek pakeitė procedūras, leido geriau ir kokybiškiau apgalvoti studijų organizavimą, derinimą, įskaitant ir studijų organizavimą hibridiniu būdu bei vertinimą. Procesų nepailgino, kaip tik vertinu kaip teigiamą postūmį procesų susidėliojimui. L_S1_2

Studijų procesą pakeitė nežymiai. Biurokratijos nepadaugėjo. Manau, kad priešingai – darbas tapo efektyvesnis. L_S1_3

Nuotolinės studijos sudarė galimybes atnaujinti studijų proceso formas. Respondentai pažymėjo, kad į studijų procesą įtraukta daugiau žaidybiškumo elementų, siekiant motyvuoti studentus ir išlaikyti jų dėmesį prie kompiuterio ekrano:

Studentų seminarų organizavimo metu padidėjo Zoom break out rooms naudojimas, Moodle išnaudojimas, sužaidybinimo elementų įtraukimas. Šie metodai leido išlaikyti aktyvų studentų dalyvavimą paskaitų ir seminarų metu, leido sukurti sąlygas didesniai įsitraukimui, net ir nuotoliniame darbe išlaikyti studentų grupinį darbą. L_S1_4

Informantai pažymi, kad interaktyvių metodų integracija buvo labai svarbi siekiant nuotolinio darbo studijų kokybės:

Interaktyvių metodų integracija (svarbi). Nes sėdint prie ekrano nuslysta dėmesys, studentai pradeda naudotis kitomis programėlėmis. L_S1_3

Taip pat vadovų nuomonė sutampa, kad:

Dėstytojų darbo kokybė pagerėjo, nes dėstytojai optimaliai išnaudoja pertraukų laiką, lengviau organizuoja darbą. L_S1_3

Taip, pasikeitė stipriai. Naudojami labiau įtraukūs metodai, labiau apgalvotas paskaitos planas, daugiau įtraukta turinio, kuris yra apžvelgiamas, naudojami žaidybiškumo elementai, įtraukiant skaitmeninius įrankius. L_S1_2

Beveik visi vadovai pažymėjo akademinio sąžiningumo problemą vertinant atsiskaitymus už darbą. Šios problemos sprendimą jie mato pakeičiant užduotis taip, kad būtų užtikrintas akademinis sąžiningumas:



Pasikeitė dalies dėstytojų studijų dalyko metu studentams skiriamos užduotys ir vertinimo metodika, užduotys labiau parenkamos taip, kad būtų tokios, kurios užtikrintų akademinį sąžiningumą. Kartais padidėjo užduočių skaičius bei studentų individualiam konsultavimui skiriamas laikas. L_S1_4

(Atsirado) poreikis imtis papildomų veiksmų ir taip sudaryti užduotis, kad būtų užtikrinamas akademinio sąžiningumo užtikrinimas ir žinios įvertinamos visapusiškai. L_S1_3.

Respondentai pažymi, kad nuotolinis studijų organizavimas pakeitė studijų procesą:

Taip, pasikeitė stipriai. Naudojami labiau įtraukūs metodai, labiau apgalvotas paskaitos planas, daugiau įtraukta turinio, kuris yra apžvelgiamas, naudojami žaidybiškumo elementai, įtraukiant skaitmeninius įrankius. L_S1_2

Studentų seminarų organizavimo metu padidėjęs Zoom break out rooms naudojimas, Moodle išnaudojimas, sužaidybinimo elementų įtraukimas. L_S1_2

Visi vadovai pažymi, kad pagerėjo paskaitų lankomumas, tačiau vienas iš jų sako, kad dalies studentų motyvacija sumažėjo:

(Studentai) snūduriuoja prie ekrano. L_S1_3

Atsirado studentų, kurie po pandemijos *face to face* studijų formą pakeitė į nuotolinę.

Visi respondentai vieningai pažymi, kad įgyta patirtis bus toliau pritaikoma tobulinant ir plečiant nuotolines studijas universitete:

Plačiau negu prieš pandemiją, tiek studijų programų, mokymų, tiek ir geografinės aprėpties atžvilgiais. L_S1_2

Dėstytojams buvo organizuojami mokymai ir dalinimosi gerąja patirtimi seminarai.

Apibendrinant galima pasakyti, kad studijų proceso organizavimas pandemijos metu turėjo teigiamos įtakos studijų proceso tobulinimui, naujų metodų įtraukimui, leido geriau planuoti paskaitos laiką. Tačiau pritrūko teisinio reguliavimo, ypač asmens duomenų apsaugos srityje.

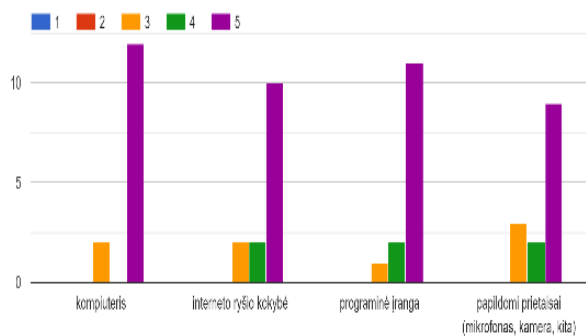
Dėstytojų perspektyva (CAWI, FGI)

Prasidėjus pandemijai visi dėstytojai turėjo pereiti į nuotolinių studijų lygį. Dėstytojai pažymi, kad dėl to atsirado papildomų išlaidų (KSU papildomų išlaidų dėl papildomos įrangos įsigijimo turėjo 57,1 % dėstytojų; SMK – 20 %), tačiau dėstytojai pažymi, kad techninės problemos buvo suvaldytos ir pandemijos metu jie didelių sunkumų neturėjo, žr. 7 diagramą.

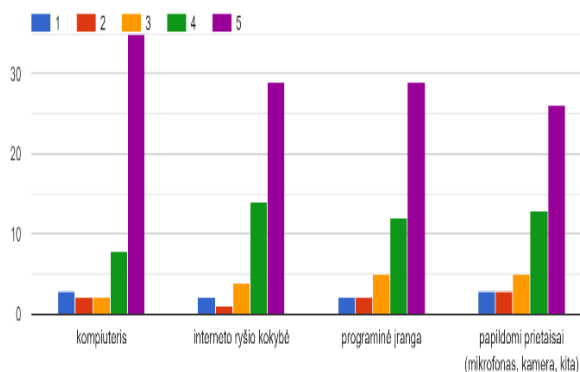


8. Infrastruktūros ir įrangos vertinimas nuotolinio mokymo metu per pandemiją. KSU dėstytojai (kairėje) ir SMK dėstytojai (CAWI apklausa, Lietuva)

14. Kaip vertinate turimą įrangą ir infrastruktūrą, reikalingą nuotoliniams užsiėmimams vesti?
(vertinkite naudodami balų skalę 1–5, kur 1 reiškia nepatenkinamai, o 5 – labai gerai)



14. Kaip vertinate turimą įrangą ir infrastruktūrą, reikalingą nuotoliniams užsiėmimams vesti?
(vertinkite naudodami balų skalę 1–5, kur 1 reiškia nepatenkinamai, o 5 – labai gerai)

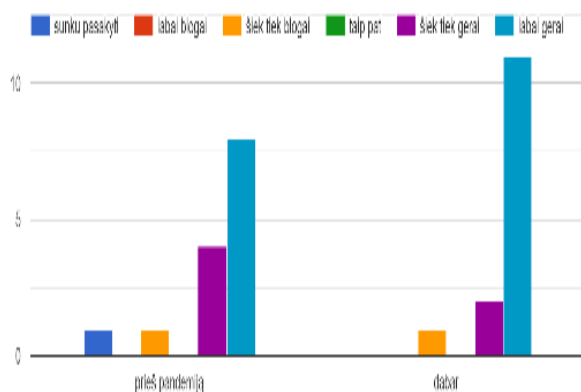


Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.

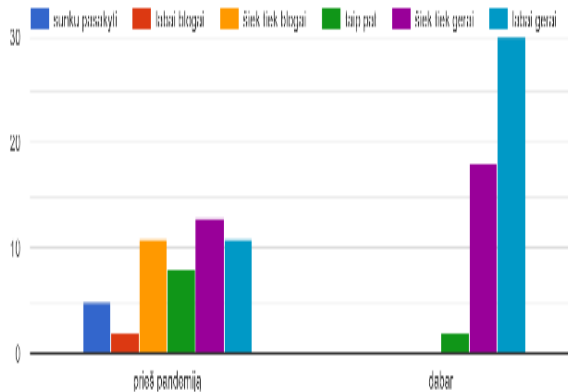
Savo kvalifikacijos dėstytojai taip pat vertina gerai, žr. 9 diagramą.

9. Kvalifikacijos įsivertinimas nuotolinio mokymo per pandemiją metu. KSU dėstytojai (kairėje) ir SMK dėstytojai (CAWI apklausa, Lietuva)

15. Kaip įvertintumėte savo įgūdžius valdyti ir naudoti programas / platformas, reikalingas nuotoliniam mokymui?



15. Kaip įvertintumėte savo įgūdžius valdyti ir naudoti programas / platformas, reikalingas nuotoliniam mokymui?



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.



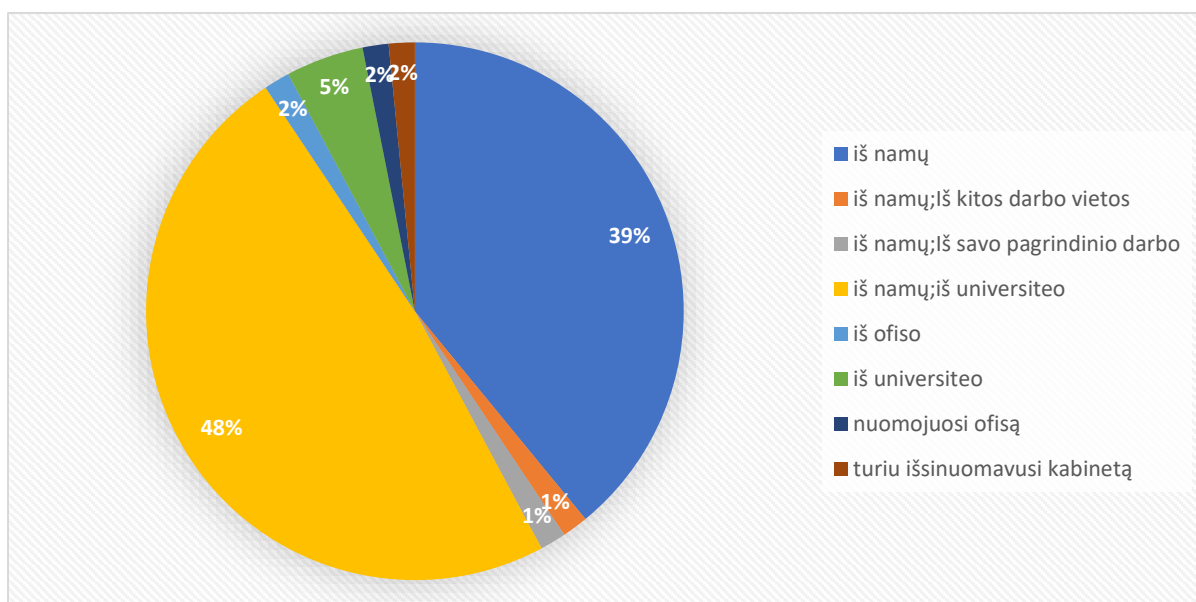
CAWI apklausa parodė, kad didžiausi sunkumai, su kuriais susidūrė dėstytojai, yra studentų motyvacijos mažėjimas ir nenoras įsijungti kameras (69 %) bei aktyvumo paskaitos metu sulėtėjimas (59 %). Nors, reikia pasakyti, kad beveik ketvirtadalis dėstytojų nematė jokių sunkumų (20 %).

Dėstytojai per pandemiją daugiausiai naudojami:

- Google Meet 86 %
- Zoom 78 %
- Moodle 75 %

Daugiausiai dėstytojų mokymus vedė iš namų (39 %) arba iš namų ir iš universiteto (48 %), žr. diagramą nr. 10.

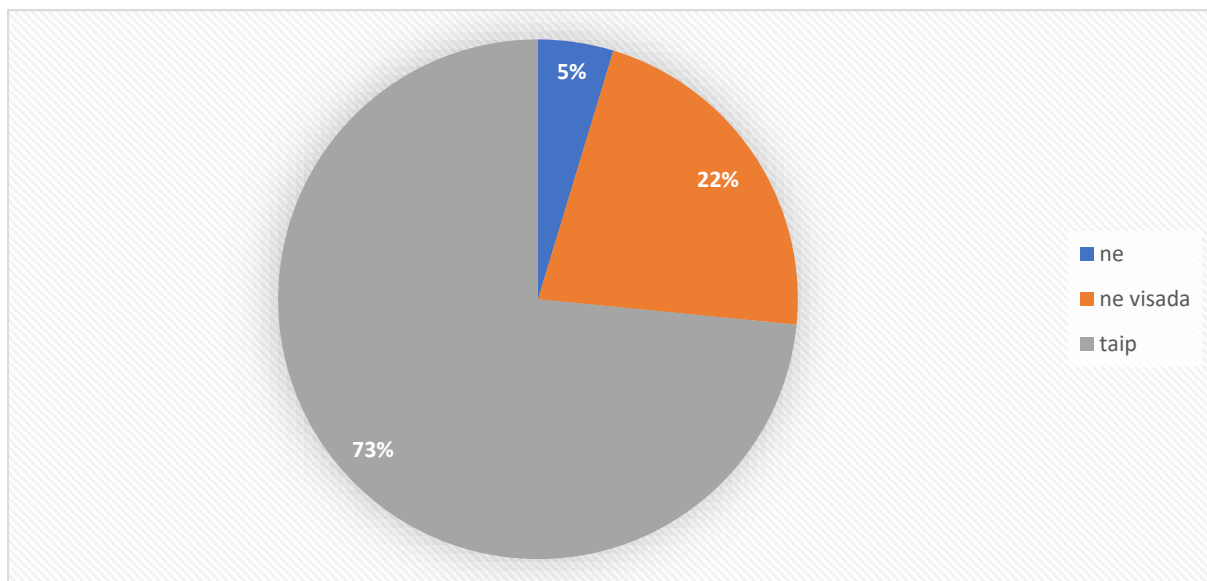
10. Vieta, iš kur dėstytojai per pandemiją vedė mokymus (CAWI apklausa, Lietuva)



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.

Savo darbo kambarį turėjo taip pat didžioji dalis dėstytojų (73 %), žr. diagramą nr. 11.

11. Ar dėstytojai turėjo savo kambarį (CAWI apklausa, Lietuva)

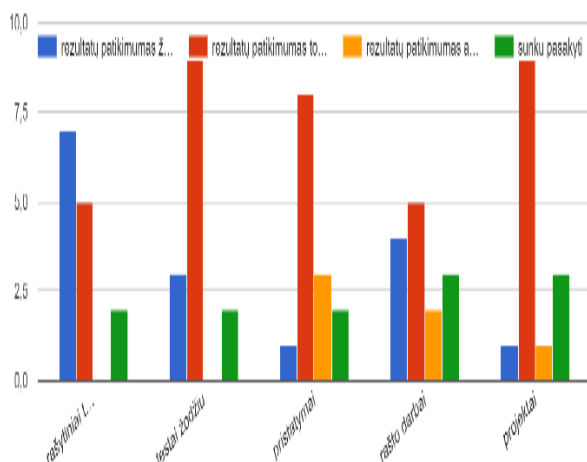


Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.

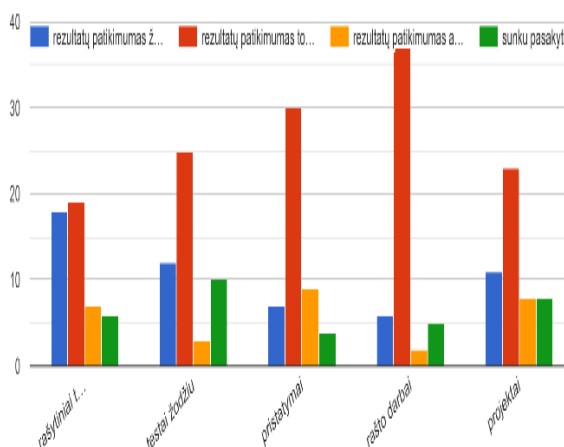
Įdomūs rezultatai gauti dėl studentų atsiskaitymo patikimumo. Didžioji dalis dėstytojų teigia, kad rezultatų patikimumas nepakito, išskyrus rašto darbus, bet patikimumas sumažėjo neženkliai, plg. 12 diagramą.

12. Dėstytojų nuomonė, ar pakito rezultatų įvertinimo patikimumas vertinant nuotoliniu būdu per pandemiją. KSU dėstytojai (kairėje) ir SMK dėstytojai (CAWI apklausa, Lietuva)

18. Koks, Jūsų nuomone, yra mokymosi rezultatų tikrinimo nuotoliniu būdu metodų patikimumas?



18. Koks, Jūsų nuomone, yra mokymosi rezultatų tikrinimo nuotoliniu būdu metodų patikimumas?



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.



Dominavo internetiniai testai (84 %), darbų siuntimas el. paštu (70 %) ir internetinės multimedijos pristatymai (59 %). Šiek tiek rečiau respondentai naudojami internetiniais multimedijos pristatymais (59 proc.).

Dėstytojų fokus grupės apklausa (FGI) taip pat parodė, kad dėstytojams perėjimas prie nuotolinio mokymo nesudarė didelių sunkumų:

Realiai dirbti pradėjau likus metams iki pandemijos (internetine forma – JZ). Reikėjo įsitraukimo, domėjimosi ir, manau, dalykas labai dėkingas, tai pasakiškai sukurtas nuotolinis mokymasis. (...) Pirmieji žingsniai buvo su studentais, kol pandemija buvo labai lėta. Dėstau teisės dalykus, kur nuotolinis tinka būtent teisei, nes namuose turi asmeninius kompiuterius, turi komforto zoną, turi failus po ranka, labai greitas bendravimas. Nuotolinis mokymasis labai tinka. Perėjome greitai, nes studentai jautė naudą. L_A1_4

Labiausiai dėstytojams teko įprasti prie kitokio grįžtamojo ryšio:

Privalau užtikrinti akademinį sąžiningumą, o tai man svarbu. Tai ne tik paprastas teorinis klausimas. Tai žinodamas, jausdamas, nors ir neturiu įrodymų, pamačiau, kad silpnesni mokiniai pradėjo mokytis geriau. Ir tu jį jau pažįsti nuo pirmo kurso, žinai jo analitinius gebėjimus, greitai rasti atsakymą, mąstyti. O kai kurių gerų mokinių rezultatai krito. Štai ką aš perdariau atsiskaitymo užduotis. Į loginį tipą. Tai reiškia, kad teorinis klausimas virto ne teoriniu, o tokiu, kur reikia parodyti savo analitinius gebėjimus, loginius gebėjimus taikyti konkrečių teisės normų. L_A2_1

Svarbiausius teigiamus aspektus FGI dėstytojai įvardija tokiais:

- laiko taupymas ir efektyvesnis valdymas;
- naujų dėstymo ir žinių įvertinimo metodų paieška, kuri padeda tobulėti kaip profesionalui;
- studento poreikių ir lūkesčių geresnis patenkinimas (SMK fokus grupė tai pažymėjo kaip svarbų veiksnių privačiam universitetui, kuris, turėdamas mokamas studijas turi konkuruoti su valstybiniais universitetais, studentui pasiūlančiais valstybės finansuojamas studijas);
- patogumas neprisirišti prie vienos lokacijos (galima vesti užsiėmimus iš įvairių vietų);
- greitesnis ir efektyvesnis rezultatų patikrinimas;
- lengviau ir efektyviau komunikuojama su studentais.

Svarbiausias neigiamas aspektas įvardijamas kaip gyvo grįžtamojo ryšio nebuvimas:

Santykis turi išlikti gyvam kontekste. L_A2_1

Taip pat įvardijami tokie veiksniai kaip:

- reikia daugiau laiko ruošti paskaitoms;
- sunku patikrinti, ar studentas dalyvauja paskaitoje, jei neįsijungia kameros.

Respondentų atlikti savęs vertinimai rodo lengvą prisitaikymą prie besikeičiančio konteksto. Tarp apklaustųjų nebuvo nė vieno, kuris nekėlė kvalifikacijos. Didžioji dauguma respondentų (70 %) dalyvavo savo universiteto organizuojamuose mokymuose/kursuose. Antras pagal populiarumą kvalifikacijos kėlimo būdas (64 % visų respondentų) buvo lavinimasis savarankiškai, naudojant asmeniškai internete randamą medžiagą. Daugiau nei pusė dėstytojų (58 %) mokėsi savarankiškai pagal universiteto rekomenduotą medžiagą. 53 % dėstytojų atsakė, kad savo kvalifikaciją kėlė remdamiesi universiteto parengta ir internete randama medžiaga. Už universiteto ribų



organizuojamuose mokymuose ir kursuose dalyvavo 45 % dėstytojų. Tik 6 % dėstytojų konsultavosi su kolegomis, o kai kurie (2 %) juos mokymus griežtai individualizavo.

Ekspertų perspektyva (IDI)

Ekspertai vieningai atkreipė dėmesį, kad pandemijos metu:

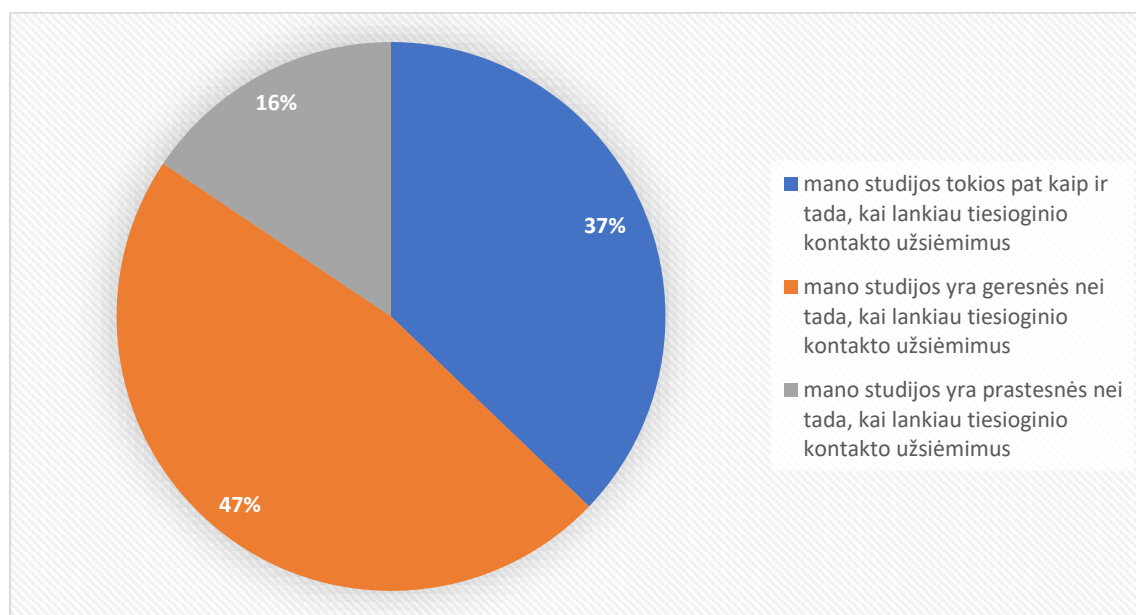
- pagerėjo skaitmeninis raštingumas,
- turinys, transformuojamas iš analoginio į skaitmeninį, buvo atnaujintas ir pagerėjo jo kokybė,
- įvyko proveržis su naujomis skaitmeninėmis platformomis, pav. *EdTech*.

Kaip iššūkį ekspertai vertino tai, kad nevienodas dėstytojų skaitmeninio raštingumo lygis galėjo būti neigiamas veiksnys tolygiai vystant mokymo procesus.

Studentų perspektyva (CAWI)

Beveik pusė apklaustųjų studentų nuotolines studijas vertina kaip geresnes, negu kontaktines. Kita dalis studentų mano, kad jos yra tokios pačios. Ir tik 16% studentų mano, kad nuotolinės studijos buvo blogesnės, žr. diagramą nr. 13:

13. Studentų nuotolinio mokymosi vertinimas (CAWI, Lietuva)



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

Kaip pagrindines problemas dirbant nuotoliniu būdu studentai nurodo, kad daugumai respondentų sunkiausia buvo dirbti pogrupiuose (29 %). Studentai taip pat įvardijo komplikuoatą dėmesio sutelkimą (26 %) ir kylančias interneto ryšio problemas (25 %). Nemaža dalis studentų (19 %) paminėjo ir kitas netinkamai veikiančios įrangos (kompiuterio, maršrutizatoriaus, mikrofono ir kt.) problemas. Dar kitos techninės problemos, tokios kaip kompiuterio valdymas (4 %) ar e. mokymosi platformos naudojimas (7 %), nebuvo reikšmingai išryškintos. Studentai taip pat pastebėjo, kad problema yra tai, kad dėstytojai kartais nesugebėdavo susidoroti su techninėmis problemomis (23 %). Problemas dėl komplikuoto kontakto su dėstytojais konsultacijų metu paminėjo 12 % respondentų. Problemas,



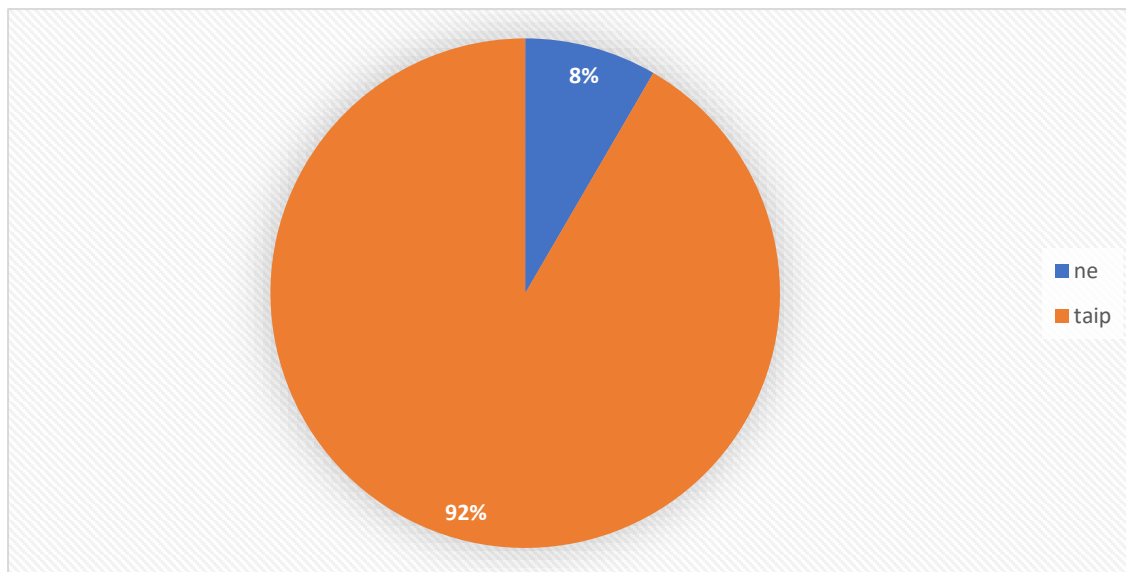
susijusias su klausimų uždavimu dėstytojams ir atsakymų gavimu užsiėmimo metu, nurodė 13 % respondentų.

Kai kurie studentai pastebėjo, kad jiems sunku gauti literatūros (16 %), ir keistis informacija (14 %).

Apibendrinant galima teigti, kad problemos, kurias studentai įvardijo kaip sunkumus pandemijos laikotarpiu, buvo susijusios a) su fizinio kontakto stoka, dėl kurios kilo nepatogumų, b) strigo kai kurie techniniai dalykai.

Beveik visi studentai galėjo mokytis savo kambaryje, žr. 14 diagramą.

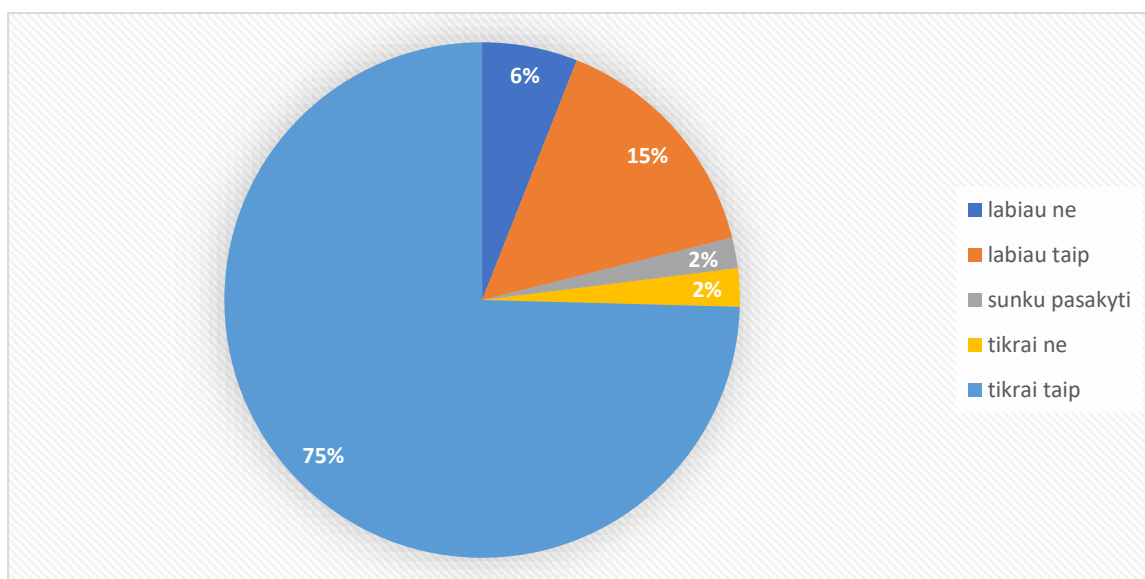
14. Ar studentai turėjo darbo kambarį pandemijos metu (CAWI, Lietuva)



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

Didžioji dalis studentų savo darbo vietas laikė patogiomis, žr. 15 diagramą.

15. Studentų darbo vietos vertinimas pandemijos metu (CAWI, Lietuva):



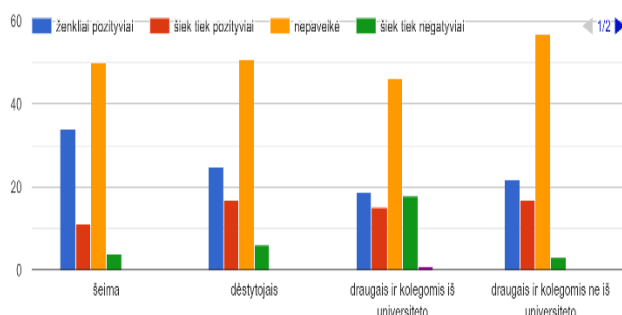
Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.



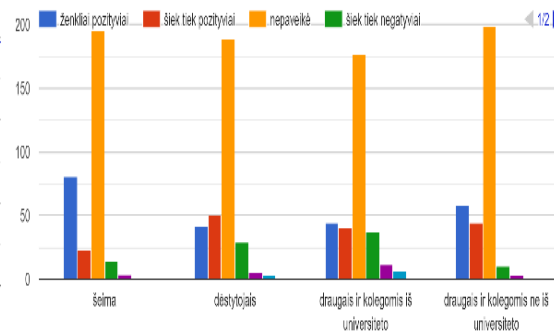
Studentai nurodė, kad trukdymai buvo labai įvairūs, reikšmingų trukdymų studentai nenurodė, daugeliui studentų netrukdė niekas. Santykiai su aplinka taip pat nepasikeitė, žr. 16 diagramą:

16. Studentų santykiai su aplinka pandemijos metu. KSU studentai (kairėje), SMK studentai (dešinėje), (CAWI, Lietuva)

12. Kaip nuotolinis mokymasis paveikė Jūsų santykius su šiais žmonėmis:



12. Kaip nuotolinis mokymasis paveikė Jūsų santykius su šiais žmonėmis:

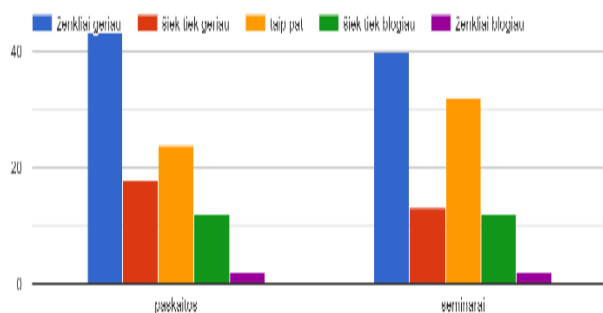


Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

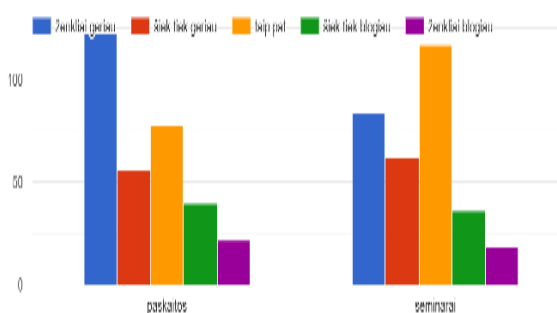
Kalbant apie studijų kokybę, daugiausiai studentų mano, kad paskaitų kokybė pagerėjo, o seminarų arba pagerėjo, arba nepasikeitė, žr. 17 diagramą.

17. Studentų studijų kokybės vertinimas pandemijos metu. KSU studentai (kairėje), SMK studentai (dešinėje), (CAWI, Lietuva)

8. Kaip apskritai vertinate nuotolinių užsiėmimų kokybę lyginant su kontaktiniais užsiėmimais



8. Kaip apskritai vertinate nuotolinių užsiėmimų kokybę lyginant su kontaktiniais užsiėmimais



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

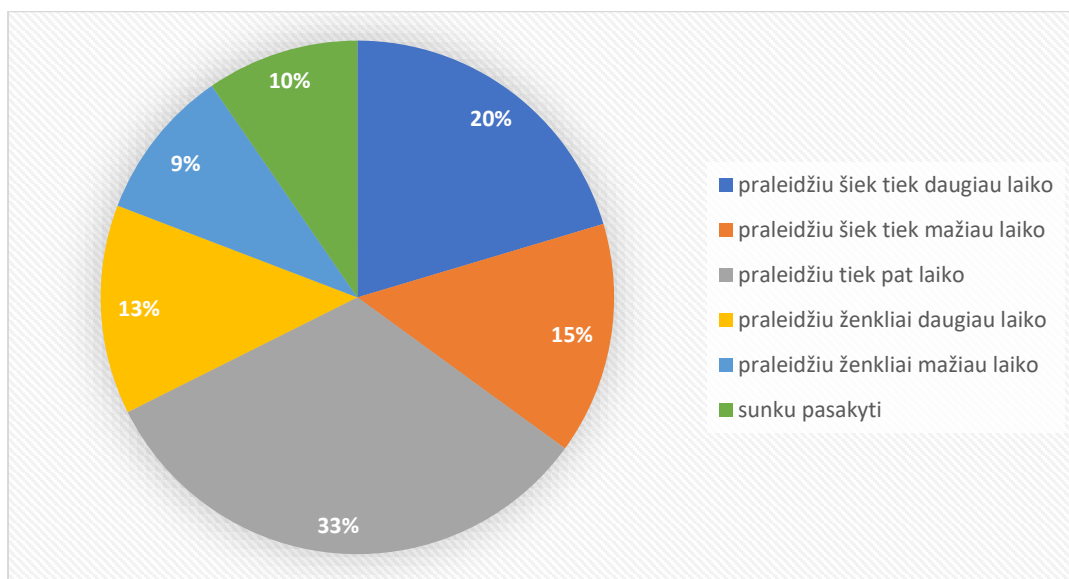


Svarbiausi studentų nurodomi nuotolinio mokymo privalumai yra susiję su laiku. Tai:

- laiko taupymas,
- efektyvesnis panaudojimas,
- daugiau laisvo laiko,
- patogumas derinti darbą ir mokslą.

Laikas, skirtas mokymuisi pandemijos metu, reikšmingų pokyčių neparodė, 33 % studentų nurodė praleidžiantys tiek pat laiko, šiek tiek daugiau laiko praleido 20 % studentų, ženkliai daugiau laiko praleido 13 % studentų, mažiau laiko praleido 15 % studentų, ženkliai mažiau laiko pandemijos metu mokymuisi skyrė 9 % studentų, neturėjo nuomonės 10 % studentų, žr. 18 diagramą.

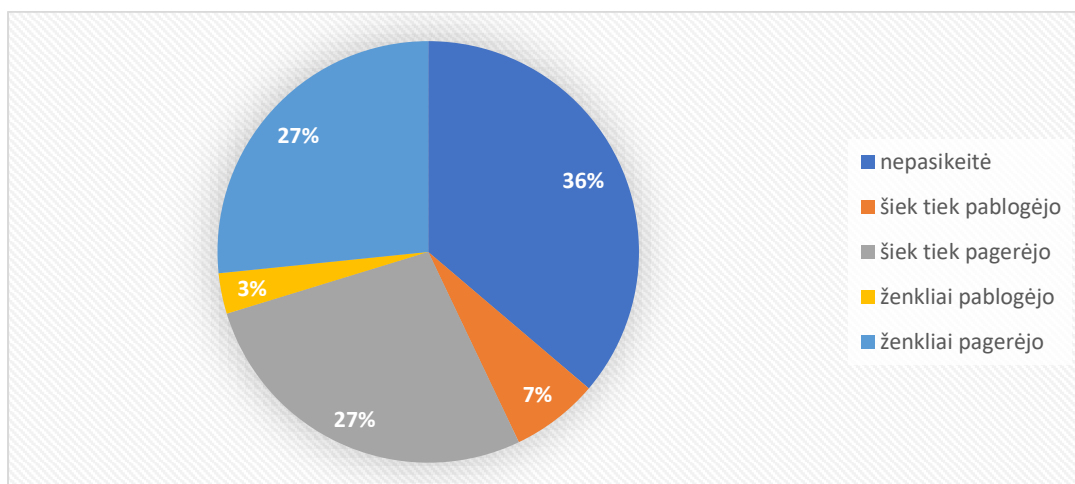
18. Studentų vertinimas, kiek laiko jie praleido mokymuisi pandemijos metu (CAWI, Lietuva)



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

Didžiosios dalies studentų mokymosi rezultatai arba nepasikeitė, arba pagerėjo, arba ženkliai pagerėjo (pablogėjo ir ženkliai pablogėjo tik 10 % studentų), žr. 19 diagramą.

19. Studentų įsivertinimas dėl mokslo rezultatų pandemijos metu, (CAWI, Lietuva)

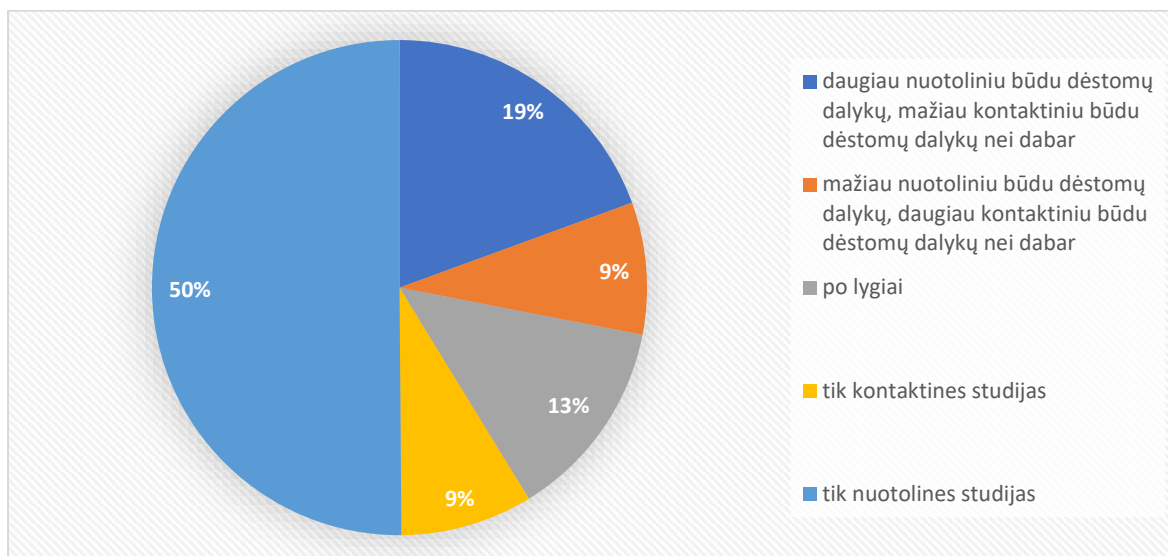


Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.



Daugiau nuotoliniu būdu dėstomų dalykų pasirinktų 50 % studentų, žr. 20 diagramą.

20. Studentų vertinimas, kiek nuotoliniu būdu dėstomų kursų jie norėtų pasirinkti ateityje, (CAWI, Lithuania)



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

Apibendrinant galima pasakyti, kad studentams nuotolinės studijos pandemijos metu didelių sunkumų nesukėlė, pagrindiniai trūkumai buvo techninio pobūdžio ir susiję su tuo, kad buvo sudėtingiau atlikti praktines užduotis; svarbiausi privalumai – efektyviai panaudojamas laikas ir lankstesnės studijų ir darbo derinimo galimybės. Kokybei nuotolinės studijos įtakos neturėjo.

Geroji Lietuvos universitetų patirtis

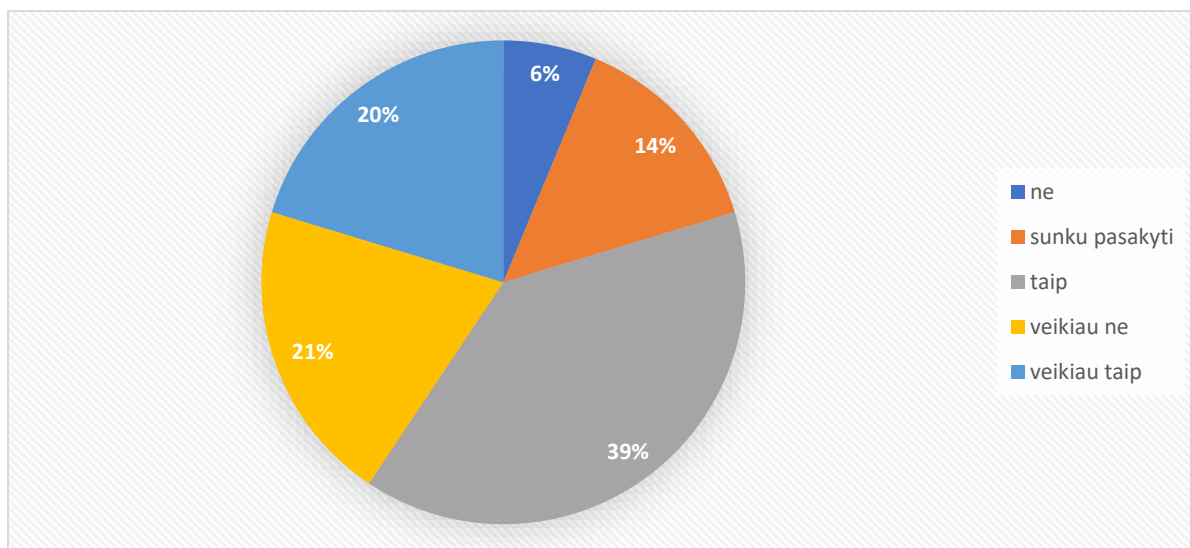
Vienas iš veiksnių, kurį pažymi ekspertai, buvo tas, kad pandemijos iššūkiai paskatino atnaujinti ir keisti skaitmeninį mokymo turinį. Geroji patirtis, išbandyta pandemijos metu buvo sutelkti akademinę, verslo ir mokslo bendruomenę tam, kad būtų sukurtas naujas skaitmeninis turinys. Tai yra svarbus žingsnis gerinant akademinę kokybę, dėstytojų ir mokytojų kvalifikaciją, pritraukiant verslo investicijas ir parodant, kad akademiniai studentų ir moksleivių pasiekimai yra bendras visos visuomenės reikalas. Pandemijos metu atsirado *Edtech* edukologinių inovacijų platforma. Taip pat sukurta mokymosi patirties platforma, integruojanti dirbtinį intelektą ir mokymosi duomenų analitiką <http://di-ma.lt>.

Nuotolinio mokymo perspektyvos ateityje Lietuvos universitetuose

Universitetų dėstytojai, studijų proceso vadovai ir ekspertai sutinka, kad nuotolinis mokymas ir po pandemijos užims labai reikšmingą vietą visoje švietimo sistemoje. Studijų proceso vadovų nuomone, idealiausias santykis būtų 50 : 50 arba 60 : 40 santykis.

Dėstytojų nuomonė pasiskirsto maždaug per pusę: dalis jų norėtų vesti studijas nuotoliniu būdu, maždaug pusė ne ir veikiau ne, žr. 21 diagramą.

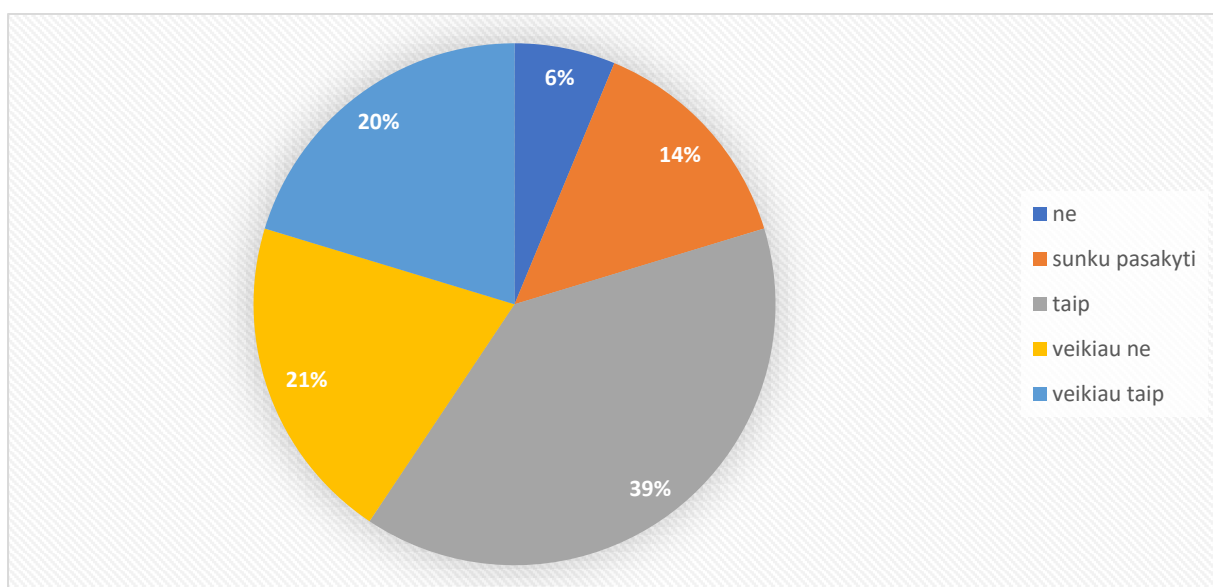
21. Dėstytojų nuomonė apie tai, ar jie norėtų ateityje vesti nuotolines studijas (CAWI, Lietuva)



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 64.

Studentų didesnioji dalis nuotolines studijas vertina gerai, žr. 22 diagramą:

22. Studentų nuomonė apie tai, ar jie norėtų ateityje studijuoti nuotoliniu būdu (CAWI, Lietuva)



Šaltinis: nuosavas tyrimas ir skaičiavimai, N = 417.

Ekspertai mano, kad nuotolinis ugdymas turi išlikti, nes tai yra studijų forma, kuri yra:

Paprasta prisijungti ir naudotis, praturtinanti įprastą mokymąsi naujomis galimybėmis, taupanti mokytojų ir besimokančiųjų laiką, pedagogiškai turtinga, paremta aiškiomis pedagoginėmis ar andragoginėmis teorijomis bei sampratomis, prieinama kainos, kalbos, technologinių parametru ir galimybių prasme. L_E1_1

Kad nuotolinis ugdymas sėkmingai vystytųsi, būtina jį tobulinti, kurti dėstytojų ir mokslininkų tinklus, kartu ieškoti gerų sprendimų, inovacijų, keistis patirtimi ir dalintis gerąja praktika.



IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Pagrindiniai veiksniai, kad e. mokymasis būtų efektyvus yra:

- kokybiškas turinys;
- aplinkos funkcionalumas ir interaktyvumas;
- dėstytojo profesionalumas;
- efektyvi pagalba studentui ir dėstytojui sistema;
- aiški akademinė koncepcija ir galimybė bendradarbiauti, dirbti grupėmis.

Pagrindiniai įgūdžiai reikalingi sėkmingam mokymuisi internetu yra:

- drąsa išbandyti naujus dalykus,
- greita orientacija,
- teigiamos nuostatos,
- anglų kalba,
- geri skaitmeniniai gebėjimai.

Ateityje bus aktualūs mokymosi/duomenų analitikos gebėjimai, išmanus dirbtiniu intelektu pagrįstų skaitmeninių priemonių taikymas. Sprendžiant šiuos uždavinius svarbiausia kurti laisvos prieigos kokybišką skaitmeninį interaktyvų turinį, vieningą prisijungimo prie skirtingų platformų sistemą ir nuolat tobulinti skaitmeninį dėstytojų ir studentų raštingumą.